

עין משפט ונר מצוה

בד א מיי פ"ו מהל' שחיטה הל"ג סמג עשין סג טו"ע יו"ד סימן נ"א ס"ד:
גה ב מיי שם הל"ה סמג שם טו"ע יו"ד סי' מ סעי' א:
גו ג ד מיי שם טו"ע שם סעיף ד וסי' לד ס"י:
גז ה מיי שם פ"ט הל"ה סמג שם טו"ע שם סי' לב סעיף א:
גח ו מיי שם טו"ע שם סעי' ג:
גט ז מיי שם טו"ע שם סעיף א:
ם ח ט י ב מיי שם הל' ג טו"ע שם סעיף ג:
כא ל מיי שם הל"ה [ופ"ו הלכה ד] טו"ע שם סעיף ד [וסי' לא סעיף ג]:
כב מ מיי שם פ"ט הלכה ג ד ועיין כ"מ טו"ע י"ד סימן ל"א ס"ה:

לג"ד. בלוטות.

מגיצי"ר [מגיצי"ר א].

הוכה במכה.

רבינו גרשום

דליבא פליגי רב ושמואל: אמרה לשמעיה דרב לקמיה דשמואל כלומר הא דאמר רב עד שתינק' לשימפון גדול: וקא בדיק ברוב מוחו כלומר אם רוב מוחו קיים: בתמרך פסול כלומר חוט השדרה: בעי ר' ירמיה אחוזו ואינו יכול לעמוד כו' כלומר אמרת כל שמעמיד ואינו יכול לעמוד. אחוזו ואינו יכול לעמוד מפני כבודו מאי תיקו: נתמסמס פסול כו' כלומר חוט השדרה. נתמוזמו כשר לשון שבר: עד בין הפרשות כלומר לא ניכרת שיש בה חוט השדרה. דבליעה ואע"פ שיש בה חוט השדרה בחוליא דומה כמי שאין בה דבליעה טפי: אולי אייתי ליה כחוש א"ל הא בליטה טפי ולא ידיע כלומר הני חוליות בליטי טפי ואותה חוליא שאין בה חוט השדרה דומה כמי שיש בה דבליטי טפי: הכי אמר שמואל עד אחד כלומר עד חוליא ראשונה של אליה טרפה דבה יש חוט השדרה: שלישית כשרה. כלומר שלישי' אם שם נשברה החוליא כשרה דבה אין חוט:

מה:

מָר בר חייא מתני **איפכא**. פי' בקונטרס דמסתברא כלשנא קמא ס' דקיס ליה רבי יוחנן בשיטתיה לעיל דלמר ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה וגרלה דאוליגן בזולתו לחומרא מדלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר וגם רבי יוחנן דלמר ניקב הקנה למטה מן החזה משמע בין דריאה בין דכבדא נדון כריאה וכן רבינו חננאל פסק לחומרא דשלשתן נקובתן במשהו בין דכבד בין דלג בין דריאה:
מאן דאמר רוב עורו רוב מוחו **מאי**. דלמא ה"ה ברוב מוחו לבד טרפה ונקט רוב עורו לאשמעינן דאפילו עורו צעי רוב ורבינו חס מפרש דמצעי ליה אי צעי נמי רוב מוחו ועורו דנקט מפני שהוא עיקר ומכל מקום בלא מוחו נמי אינה טריפה:
נתמוזמו מוחיה דדין. תימה לרבי"ס דמיימי ראה ממות דראש דשיעורו ננקב משהו למוח יאחוט השדרה דשיעורו צרובו^[כ]:
עד

אלו טרפות פרק שלישי חולין

פולין. גלג"ץ: **על פי הקדרה**. למקום חצור האזר והגולגולת: **ופולין עצמן**. מוח שכנגד הפולין: **חלל גדול** חלל האמנעני: **חלל קטן**. הרצה חדרים קטנים יש לו סביב: **סמפון גדול**. אמנעני שבאומה: **הסם לבית הסמפונות קטני**. ולא תני לבית הסמפון אצל הכא לא תני לבית החללים אלא לבית חללו: **קנה הלב** לקמן מפרש: **במשאו**. אם ניקב: כל חלב מקרי חלב בין טמא בין טהור ושומן אינו אלא לשון חכמים כגון גבי שתי חמיכות אחת של חלב ואחת של שומן^[כ] דעל יאכרחך קרי ליה שומן משום דגבי חלב תנייה: **על גבי דפנות**. היורד על הללעות מן השדרה: **על גבי דפנות ס"ד**. ומאי חיותא תליא ציה: **שעל גבי דופני ריאה**. קנה שומן שיוצד בין שתי ערוגות הריאה ודבוק בשדרה ומחוצר לחלל הלב: **תלתא קני סוו**. לאחר שהקנה נכנס לחזה מתפצל לשלושה: **חד פריש לריאה**. ומתחלק בתוכה והן הן סמפונות: **דריאה כי ריאה**. ננקב משהו: **דכבדא כי כבדא**. עד שינטל כולו דמתן (לעיל מב). גבי כבד ולא נשתייר ממנה כלום: **דלינא פליגי**. רב ושמואל לעיל: **מחני איפכא**. דריאה עד שינטל ככבדא ודכבדא כי ריאה צמשהו ודלינא פליגי רב ושמואל. וכלישנא קמא מסתברא דהא קס ליה רבי יוחנן כוותיה דלמר לעיל ניקב^[כ] למטה מן החזה נידון כריאה: **אמרה לשמעיה דרב**. דלמר במשהו קמיה דשמואל ואכתי לא הוה שמיע ליה דרב צטורה הוה ראש ישיבה והתם הוה אמר שמעתמיה ושמואל הוה צנהרדעא: **אבא**. רב. הכי הוה קרי ליה שמואל דרב (א) הוה עדיף מיניה. אני שמעתי אבא ואית דגרסי (א) אבא חבירי: **הורה רבי**. שבא מעשה לידו והורה להחמיר ולא סמך על דבריו: **רוב עורו**. אם נחקר רוב היקף עורו סביב אע"פ שהמוח לא נפרד כלום טרפה: **ואמרי לה רוב מוחו**. דכיון שנפסק ונפרד המוח מצפנים אע"ג שהעור כולו קיים טרפה: **כ"ש רוב עורו**. שהרי גרוב העור מחזיקו וכיון שנפסק העור סוף המוח י^א נפרד ולכאח:

ויולי. שם חכס: **דניק צרוב עורו**. ואשכח דלא איפסיק רוציה והדר צעי למיבדק צרוב מוחו דליהוי נמי הוה צנהרדעא: **אבא**. רב. הכי הוה קרי ליה שמואל דרב (ב) הוה עדיף מיניה. אני שמעתי אבא ואית דגרסי (א) אבא חבירי: **הורה רבי**. שבא מעשה לידו והורה להחמיר ולא סמך על דבריו: **רוב עורו**. אם נחקר רוב היקף עורו סביב אע"פ שהמוח לא נפרד כלום טרפה: **ואמרי לה רוב מוחו**. דכיון שנפסק ונפרד המוח מצפנים אע"ג שהעור כולו קיים טרפה: **כ"ש רוב עורו**. שהרי גרוב העור מחזיקו וכיון שנפסק העור סוף המוח י^א נפרד ולכאח:

קיים: נתמרך פסול נתמסמס פסול גרסין. ואחוט השדרה קאי. אע"ג דהמסמסה קילא מהמרכה כדמפרש ואזיל אפילו הכי תנא תרווייהו דאי תנא המסמסה לחודה הוה מפרשין דהיינו נשפך כקיתון. המרכה לשון מורך שנתרככה ונעשית המוח בתוך הקרום כמים ונשפך מראשו לסופו ומסופו לראשו ואם היו נוקצין אותו היה יוצא דרך הנקב: **ואינו יכול לעמוד**. מפני שנעשה לזול אצל לא כל כך שיהיה נשפך כקיתון של מים אצל כשאחוזין אותו ומניח קלתו למעלה מידו הוא נכפף ונופל: **מפני כבדו**. שהוא עב וכבד אצל לא נתמרך מצפנים מזה חולי הוא זה שמכבדו או לא. וכל הני נתמרך ונתמסמס בכלל נפסק החוט הן דקיס להו לרצנן שמתוך ליקוי זה עתיד לינקב וליפסק אי נמי אין פיסוק גדול מזה אע"ג דלמרן מוח זה לא מעלה ולא מוריד ה"מ בהפרדה אצל בהמרכה^[כ] לא: **סיקו**. וכל תיקו דאיסורא לחומרא: **נתמסמס פסול**. דקאמר: **נתמוזמו כשר**. ולהכי הדר נקט נתמסמס פסול דלא תימא נתמוזמו ונתמסמס חדא הוא ולאפילוגי עליה אתא: **נתמוזמו**. נתרוקן מהמוח מקצתו מאליו: **יאערייה**. מינצי"ר צלע"ז: **נתמוזמו מוחים דדין**. דואג היה עליו ואומר אי חלו לזה שנתמוזמו מוחו: **שאינו מוליד**. תולדות האיש מן המוח היא צאה שגיד הנשה של ירך וגיד הגוייה כולן מחוצרין לחוט השדרה שהוא מתפצל ויוצא מתחת השדרה ונעשה גיד אצל הירכים ונכנס לחוכו: **עד היכן חוט השדרה**. עד היכן כמו של חוט"ו להיות בהמה טרפה בפסיקתא. החוט יוצא מן המוח והולך על פני כל השדרה והאליה עד סוף הזנב: **עד בין הפרשום**. עד מקום שהוא מתפרש ומתפצל פולין. כנגד הירכים הוא מתחיל ליפצל ויוצא ראש א' לירך זו ואחד לזו והאמנעני יורד לזנב ולמטה מאותן פיולין כנגד שתי אלצעות הוא חוזר ומתפצל עוד לג' ולמטה מהם עוד מתפצל וכן צהרבה מקומות עד סופו. ואם נפסק מן המוח ועד בין הפרשות הללו כל מקום שנפסק שם רצוב טרפה ואם למטה מבין הפרשות נפסק כבר תשש כמו והיירכים מעמידין את שדרתו ואינה מתה בכך: **אייתי ליה גדי שמן**. שחוט ומופשט ולא היה לו שהות לעכב עד שיקרענו ויראה לו הפיולין מצפנים והיה מראה לו מצחון שחוט לבן הוא י^א ונפרד מצחון כשנכנס בצצר האליה לכאן ולכאן מתחת לעטם: **ולא ידיע**. החוט מצחון והוא צריך לכון עד מלא חוט השערה שאם נפסק לכאן טרפה ואם נפסק לכאן כשרה: **צליטן טפי**. והעטם של צוקא דאטמא דוחק הצצר ומדבוק דוחק זו את מוח החוט הנפצל עליו עד שנעשה דק ואינו ניכר: **עד אחס**. כ"מ שיפסק מן האזר עד בין הפרשה ראשונה טרפה נפסק בין הפרשה שלישית כשרה שניה איני יודע:

עד

מסורת הש"ס

(א) לעיל מב, (ב) [נקמן מט:], (ג) כמותות ז. [מוספתא רפ"ג], (ד) [מוספתא רפ"ג], (ה) [פי' דערייה לרישה נעפל במרחק והסה ראשו בכותל או בקרקע ומתנגד מוחו. ערוך ערך טר ה'], (ו) [ג"ל דרב], (ז) [כריתות ח:י, (ח) עיין ברש"י בשבת נג., (ט) [ג"ל לפרך], (י) בס"י ויכר, (כ) [ג"ל דקס], (ל) [עיין במורת חיים כחב יעזוב עד תמיה זו],

גליון הש"ס

גמ' אמר רבה בר יצחק (אמר רב). כהר"א' ליתא וכן נראה מדברי רי"ן במ"ש דלמחר משמיה דרי"י פליג על רבה ב"י ואחוי ס"ל דקנה הלב דפליגי רב ושמואל מה דניקב מגרגרת ופירש צליבא:

הגהות חב"ח

(א) רש"י ד"ה אבא רב וסי' הוה עדיף. כיצ' ע"ל דף נא:

מוסף רש"י

לבית ההמפונות. עוקטת קטנת ההמפסוות מצוק הריאה. שהדס עוגע מוסס כשחומסים אותו חוט השדרה (לעיל מב.). חוט השדרה שנפסק בדרבבו. טריפה (במכות ז.). עד בין הפרשות. דהיינו כנגד הירכים שהחוט מתפצל שם לג', האחד פורש לגד עטם ימין האליה שקורין הקנ"ש צלע"ז והשני לשמאלו ואלמנעי הולך כדרכו עד סוף הזנב ומצין הפרשות והאלה לא מתקין חוט השדרה, שכן כלו כמו שכתב (ג"ל שזכר) בהמה נמקח על ירכה ולא על חללה ואין צריך לחוט (לעיל יא.).

שיטה מקובצת

א' דעל כרחיה קרי ליה שומן: ב' דאמר לעיל ניקב הקנה למטה מן החזה: ג' כ"ש רוב עורו שהרי העור מחזיקו: ד' ה"מ בהפרדה אבל בהמרכה הפסק הוא: ה' מקצתו מאליו הס"ד ומה"ד דטרייה לרישיה הכה והסית ראשו בכותל לשון מכה טריה הס"ד ומה"ד טרייה וכו': ו' אוי לזה שנתמוזמו מוחו הס"ד ומה"ד שאינו מוליד תולדת האבר מן המוח הוא שגיד הנשה וכו': ז' היכן כמו של חוט השדרה להיות בהמה טרפה: ח' דשיעורו בנקב משתו למוח דחוט השדרה דשיעורו ברוב:

^[1] דליבא פליגי רב ושמואל: אמרה לשמעיה דרב לקמיה דשמואל כלומר